

XVIII. Naisten työtuvat.

Naisten työtupien johtokunnan toiminnastaan vuonna 1926 antama selonteko oli seuraava:

Naisten työtupain johtokuntaan kuuluivat vuonna 1926 filosofianmaisteri A. J. Hällfors puheenjohtajana, sähkötekniikko V. V. Salovaara varapuheenjohtajana, sekä neiti A. K. Bruun, työnjohtaja P. H. Kalervo ja filosofianmaisteri K. A. Widenius jäsenenä. Johtokunnan sihteerinä toimi työtupien toimitusjohtaja P. T. Stenius.

Kertomusvuonna johtokunta kokoontui 18 kertaa käsitellen yhteensä 108 asiaa. Johtokunnan pöytäkirjan pykäläluku oli 127.

Käsitellyt tärkeimmät asiat. Tammikuun 19 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta työtupaan n:o 1 hankkia entisten koneiden lisäksi 12 sarjaompelukonetta, mitkä sitten ostettiin eräästä vararikkopesästä 22,000 markalla. Helmikuun 2 p:nä päätettiin panna toimeen ammattikurssit 80 henkilölle. Kurssit, joita varten rahatoimikamari ja sosialiministeriö olivat myöntäneet käyttövaroja yhteensä 181,600 markkaa, aloitettiin helmikuun 4 p:nä ja tulisivat kestäämään 4 kuukautta. Helmikuun 10 p:nä päätti johtokunta, että kaikki sen antamat työt, sekä työtuissa että kodeissa suoritettaisiin urakkatyönä, kuitenkin siten, että työtupaan vasta tulleelle työntekijälle maksetaan kahdelta ensimmäiseltä harjoitusajaksi laskettavalta viikolta tuntipalkka, ellei työläinen heti itse halua urakatöitä. Samassa kokouksessa päätti johtokunta järjestää luutien valmistusta kuukauden ajaksi 22 työttömälle naiselle. Helmikuun 9 p:nä pidetyssä kokouksessa esitettiin rahatoimikamarin ilmoitus, että johtokunnan jäsenen neiti A. Bruunin johdolla toimineen ammattikurssikomitean valvonta asetetaan johtokunnan alaiseksi. Kyseessä-olevan komitean huolena oli 29 p:stä maaliskuuta 30 p:ään huhtikuuta kestävien talouskurssien järjestäminen n. 60 työttömälle naiselle. Toukokuun 10 p:nä esitettiin rahatoimikamarin ilmoitus, että työtupa n:o 2:n käytettäväksi oli vuokrattu talo n:o 11 Kaarlenkadun varrella, joten työtupa siirrettiin 1 p:stä kesäkuuta sinne Kasarminkadun n:o 6:sta ja kansliaa varten järjestettiin huoneisto työtupa n:o 1:n yhteyteen. Elokuun 30 p:nä jätti johtokunta rahatoimikamarille vuoden 1927 talousarvion, joka päättyi 600,000 markan suuruiseen tappioon. Marraskuun 22 p:nä pitämässään kokouksessa päätti johtokunta, että työtuissa tuntipalkalla työskentelevien työläisten tuntipalkka on edelleenkin oleva 2: 25 markkaa tunnilta.

Työläisten lukumäärä kertomusvuoden jokaisen kuukauden 1 p:nä oli seuraava:

	Työtuvassa		Yh- teensä.		Työtuvassa		Yh- teensä.
	n:o 1.	n:o 2.			n:o 1.	n:o 2.	
Tammikuu	79	74	153	Heinäkuu	57	—	57
Helmikuu	89	83	172	Elokuu	—	29	29
Maaliskuu	68	70	138	Syyskuu	34	31	65
Huhtikuu	70	75	145	Lokakuu	39	33	72
Toukokuu	67	58	125	Marraskuu	40	33	73
Kesäkuu	67	52	119	Joulukuu	47	48	95

Työtuntien lukumäärä työtuvissa oli seuraava:

	Työtuvassa		Yh- teensä.		Työtuvassa		Yh- teensä.
	n:o 1.	n:o 2.			n:o 1.	n:o 2.	
Tammikuu	11,278	11,534	22,812	Heinäkuu	2,928	—	2,928
Helmikuu	10,422.5	10,123	20,545.5	Elokuu	409.5	1,771.5	2,181
Maaliskuu	9,609.5	9,179	18,788.5	Syyskuu	5,688.5	4,722.5	10,411
Huhtikuu	7,982	8,141	16,123	Lokakuu	8,251	5,831.5	14,082.5
Toukokuu	10,762	9,580	20,342	Marraskuu	7,132	5,479.5	12,611.5
Kesäkuu	9,248.5	10,738	19,986.5	Joulukuu	9,317.5	8,376	17,693.5
				Yhteensä	93,029	85,476	178,505

Työpalkkoina maksettiin työtuvassa n:o 1 313,713: 80 markkaa ja työtuvassa n:o 2 247,518 markkaa eli yhteensä 561,231: 80 markkaa, joten keskimääräinen tuntipalkka työtuvassa n:o 1 oli 3: 37 markkaa, työtuvassa n:o 2 2: 90 markkaa eli molemmissa työtuvissa 3: 14 markkaa. Sitäpaitsi maksettiin palkkoina kotona työskenteleville työläisille 56,518: 60 markkaa, josta työtuvassa n:o 1 8,927: 35 markkaa ja työtuvassa n:o 2 47,591: 25 markkaa.

Suoritetut työt. Kertomusvuonna suoritettiin työtuvissa seuraavat työt:

Työtupa n:o 1.

<i>Puolustusministeriölle:</i>			
Peitteenpäällisiä, kpl.	5,353	Naisten röijyjä, kpl.	125
Paitoja, kpl.	8,941	» housuja, paria	125
Panostäydennysvöitä, kpl.	251	» yöpaitoja, kpl.	77
Arinalaukkuja, kpl.	25	Poikain mekkoja, kpl.	71
Lumipukuja, kpl.	511	» paitoja, kpl.	120
Tuulipukuja, kpl.	451	» takkeja, kpl.	23
Lapasia, paria	264	» pukuja, kpl.	52
Lakanoita, kpl.	1,500	» housuja, paria	51
Pyyheliinoja, kpl.	3,687	Tyttöjen paitoja, kpl.	106
Nenäliinoja, kpl.	13,504	» koittuja, kpl.	64
		» liivihousuja, paria	126
		Esiliinoja, kpl.	444
		Lakanoita, kpl.	1,197
		Tyynynpäällisiä, kpl.	1,214
		Pyheliinoja, kpl.	1,260
		Potilaiden lakkeja, kpl.	152
		» liivejä, kpl.	10
		Hoitajain takkeja, kpl.	19
		» housuja, paria	18
		» liivejä, kpl.	9
		Patjapusseja, kpl.	157
		Seinäverhoja, kpl.	11
		Pesupusseja, kpl.	192
		Hevosloimia, kpl.	4
		Lääkärintakkeja, kpl.	13
		<i>Kansakouluille:</i>	
		Poikain pukuja, kpl.	100
		Tyttöjen koittuja, kpl.	50

<i>Suojeluskunnille:</i>	
Kesähousuja, paria	4,013
Kesäpukuja, kpl.	826

<i>Muille laitoksille:</i>	
Lasten leninkejä, kpl.	31
» alushameita, kpl.	11
Poikain paitoja, kpl.	29
» villapaitoja, kpl.	29
» päällystakkeja, kpl.	9
Partiopuseroita, kpl.	178
Partiohousuja, paria	8
Partiotakkeja, kpl.	102
Virkapukuja, kpl.	5
Torikasseja, kpl.	732
Poikain pukuja, kpl.	3
Lotta-Svärd-mantteleita, kpl.	38
Saniteettilaukkuja, kpl.	7
Poikain suojeluskuntapukuja, kpl.	20

<i>Hallissa myytäväksi:</i>	
Miehen paitoja, kpl.	107
» alushousuja, paria	178
» housuja, paria	204
» pukuja, kpl.	1
Poikain paitoja, kpl.	67
» alushousuja, paria	5
» housuja, paria	388
» pukuja, kpl.	187
» esiliinoja, kpl.	48
» takkeja, kpl.	27
» puseroita, kpl.	17
Naisten housuja, paria	4
» paitoja, kpl.	24
» pukuja, kpl.	19
» esiliinoja, kpl.	6
» päällystakkeja, kpl.	3
» villatakkeja, kpl.	2
Lasten liivejä, kpl.	9
» kudottuja housuja, paria ..	63
Suojustakkeja, kpl.	243
Yöpaitoja, kpl.	106
Sukkia, paria	235
Käsineitä, paria	17
Tohveleita, paria	33
Kauluksia, kpl.	67
Peitteitä, kpl.	4

<i>Yksityisille henkilöille:</i>	
Miehen pukuja, kpl.	87
» päällystakkeja, kpl.	31
» housuja, paria	51
» alushousuja, paria	91
» paitoja, kpl.	502
» frakkipaitoja, kpl.	48
» takkeja, kpl.	15
Poikain pukuja, kpl.	177
» housuja, paria	70
» alushousuja, paria	6
» paitoja, kpl.	115
» takkeja, kpl.	11
» päällystakkeja, kpl.	75

Poikain liivejä, kpl.	6
Tyttöjen takkeja, kpl.	5
» housuja, paria	24
Naisten housuja, paria	178
» paitoja, kpl.	227
» kappoja, kpl.	6
» liivejä, kpl.	5
» paitahousuja, kpl.	27
» esiliinoja, kpl.	114
» liivinsuojustimia, kpl.	14
Lasten paitoja, kpl.	15
» yöpaitoja, kpl.	18
Työtakkeja, kpl.	96
Suojuspukuja, kpl.	11
Työesiliinoja, kpl.	2
Lotta-Svärd-mantteleita, kpl.	15
» pukuja, kpl.	19
» leninkejä, kpl.	40
» lakkeja, kpl.	1
» esiliinoja, kpl.	3
Partiolakkeja, kpl.	40
» puseroja, kpl.	41
» housuja, paria	3
» huiveja, kpl.	52
» pukuja, kpl.	2
Myymlätakkeja, kpl.	24
Koulutakkeja, kpl.	32
Lääkäritakkeja, kpl.	6
Parturitakkeja, kpl.	8
Lakanoita, kpl.	150
Tyynynpäällisiä, kpl.	203
Pyyheliinoja, kpl.	122
Nenäliinoja, tus.	4.5
Tyynyjä, kpl.	6
Urheiluhousuja, paria	4
Yöpukuja, kpl.	20
Yöpaitoja, kpl.	297
Peitteitä, kpl.	29
Kylpyvaippoja, kpl.	3
Sukkia, paria	133
Lapasia, paria	4
Villahousuja, paria	2
Yöröijyjä, kpl.	3

Kenttätukikistöröykmentille korjattu:

Lakkeja, kpl.	103
Telttakankaita, kpl.	20
Kesäpuseroita, kpl.	100
Paitoja, kpl.	38
Alushousuja, paria	275
Housuja, paria	41
Lakanoita, kpl.	11
Tyynynpäällisiä, kpl.	21

Muita korjauksia:

Käännetty pukuja, kpl.	37
Korjattu pukuja, kpl.	45
» päällystakkeja, kpl.	89
» housuja, paria	32
» paitoja, kpl.	52
Jatkettu sukkia, paria	33
Korjattu peitteitä, kpl.	3
Prässätty pukuja, kpl.	13

vuonna 1926 jossain määrin vähentyneistä valmistustappioista. Työtupien palkat nousivat nimittäin vuonna 1926 57,8 %:iin ja menot työtarpeista 53,2 %:iin tuotannon arvosta, joten tappio niin ollen oli 11,0 %. Vastaavat luvut vuonna 1925 olivat 75,8 %, 47,9 % ja 23,7 %. Työpalkkojen ja työtarvikkeiden suhteen muuttuminen mainittuun suuntaan on tosiaan ilahduttava, koska siitä käy ilmi, että työtuvissa yhä enemmän on alettu valmistaa töitä yksityisten tilauksesta ja että työtuvat itse ovat hankkineet aineet ja siten voineet käyttää hyväkseen hankinnasta saamansa voiton. Koko toimintansa aikana on työtupien johtokunta pyrkinyt antamaan toiminnalleen tämän suunnan.

Vaikkakin työtupien toiminta on osoittanut ilahduttavaa edistystä, tuotti se kaupungille kuitenkin edelleenkin sängen tuntuva tappiota ja tämä asia-tila oli sitäkin ikävämpi kun tappio ei johtunut ainoastaan hallintokustannuksista vaan, kuten jo mainittiin sitäpaitsi puhtaasta valmistustappiosta. Johtokunta tiesi varsin hyvin että oli välttämätöntä pyrkiä poistamaan mainitut tappiot, jotka kuitenkin riippuivat seikoista, jotka eivät olleet sen poistettavissa.

Ylläolevista seikoista ilmenee, että tappio olisi osittain vältettävissä kohottamalla valmistusta tuntuvasti, mikä toimenpide kuitenkin kohtaa voittamattomia esteitä. Työtupien tuotanto on nimittäin kokonaan riippuvainen kaupungin työoloista ja työttömien henkilöiden lukumäärästä, joille voidaan varata työansiota tuvissa. Mainittu lukumäärä taas vaihtelee ja on tarpeeksi suuri ainoastaan muutamana kuukautena vuodessa; tällöin saavutetut hyvät tulokset saatetaan vaaraan liian pienen valmistuksen kautta muina kuukausina. Epäkohta ei ole poistettavissa niinkauan kuin työtuvat palvelevat tarkoituseräänsä. Työtuvissa sovelletaan myöskin korkeampia palkkatariffeja kuin yksityisissä työpaikoissa, niissä työskentelevä työvoima kun on verrattain heikkoa, eikä ole tahdottu alentaa palkkatasoa niin että keskinkertainen työntekijätär ei voisi tulla palkallaan toimeen. Alentamalla työtupien urakkapalkkoja samalle tasolle kuin yksityisten työnantajain luona, voitaisiin välttää huomattava osa työtupien kaupungille tuottamasta tappiosta. Tästä seuraisi kuitenkin että suurimmalle osalle työtupien työntekijättäriä olisi maksettava köyhäinhoitoavustusta, jonka tähden ei johtokunta toistaiseksi ole katsonut olevan syytä ryhtyä tämänkaltaisiin toimenpiteisiin.

Pian viisivuotisena toimintakautenaan oli johtokunta vähitellen tullut siihen vakaumukseen että naisten työtuvat olisi järjestettävä kokonaan uudelleen. Tämänsuuntainen ehdotus laadittiinkin ja lähetettiin komitealle, jonka rahatoimikamari oli asettanut valmistamaan kysymystä pakkotyölaitoksen perustamisesta kunnalliskodin yhteyteen. Komitea ei ottanut ehdotusta käsitelläkseen kertomusvuonna.